

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
«Επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις»

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το προκείμενο νομοσχέδιο, που αποσκοπεί στην επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας τόσο στο στάδιο της προδικασίας όσο και της κύριας διαδικασίας και πιο συγκεκριμένα στο ακροατήριο, επιχειρεί σοβαρές και ουσιαστικές επεμβάσεις στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ).

Όπως επισημαίνεται στην Αιτιολογική Έκθεση του νομοσχεδίου, οι περισσότερες τροποποιήσεις δεν αναφέρονται σε νέες ρυθμίσεις ή νέους θεσμούς της ποινικής δικονομίας ούτε σε κατάργηση άλλων, αλλά έγιναν για εναρμόνιση πολλών διατάξεων του ΚΠΔ προς τις προτεινόμενες νέες ρυθμίσεις, ώστε να διασφαλίζεται η ενότητα και η συνέπεια στη δομή και τη λειτουργικότητά του.

II. Επί των επί μέρους διατάξεων του Νομοσχεδίου

1. Άρθρο 1

Με το άρθρο 1 Νσχ τροποποιείται το άρθρο 30 του ΚΠΔ. Στην παράγραφο 1 παρέχεται στον Υπουργό Δικαιοσύνης δικαίωμα να παραγγείλει την ενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης και όχι ποινικής δίωξης, αφού η τελευταία προϋποθέτει ουσιαστική κρίση κατά την κατωτέρω ρύθμιση (βλ. άρθρο 5 Νσχ) ύστερα από τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.

2. Άρθρο 2

Με το άρθρο 2 Νσχ τροποποιείται το άρθρο 31 ΚΠΔ και ορίζεται ο τρόπος διενέργειας της προκαταρκτικής εξέτασης, η μεγάλη σημασία της οποίας συνίσταται στο ότι η διενέργειά της δεν έχει ως συνέπεια την κίνηση της ποινικής δίωξης, και, επομένως, ο Εισαγγελέας μπορεί μετά την περάτωσή της να θέσει τη μήνυση ή την αναφορά στο αρχείο ή να απορρίψει την έγ-

2

κληση, εφόσον πεισθεί ότι είναι νομικά αστήρικτη ή αβάσιμη ή κατ' ουσίαν προφανώς αβάσιμη ή προφανώς ψευδής. Έτσι αποφεύγονται αφενός οι άσκοπες ποινικές διώξεις και η άδικη ταλαιπωρία των αθώων πολιτών, αφετέρου δε η άσκοπη απασχόληση των δικαστικών αρχών (βλ. *Ανδρουλάκη*, *Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης*, 1994 σ. 96, αριθμ. 144_ *Καρρά*, *Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο*, δεύτερη έκδοση 1998 σ. 299, αριθμ. 320). Με το ανωτέρω άρθρο αναγνωρίζονται στον ύποπτο το δικαίωμα να παρίσταται μαζί με συνήγορο, το δικαίωμα σιωπής και το δικαίωμα να λάβει προθεσμία μέχρι σαράντα οκτώ ώρες και καθιερώνεται η υποχρέωση αυτού που ενεργεί την προκαταρκτική εξέταση να ενημερώσει προηγουμένως τον εξεταζόμενο για την πράξη που αφορά η εξέταση και για τα ανωτέρω δικαιώματά του. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι το δικαίωμα παράστασης με συνήγορο υπεράσπισης θεωρείται τόσο σημαντικό, ώστε σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να στερηθεί ο κατηγορούμενος από την άσκησή του κατά τη διενέργεια της προκαταρκτικής εξέτασης. Το ίδιο ισχύει, βέβαια, και για τα άλλα δικαιώματα, τα οποία αναγνωρίζει στον κατηγορούμενο το ποινικό δικονομικό δίκαιο κατά τη διάρκεια της προδικασίας και ειδικότερα της ανάκρισης. Η άποψη αυτή είχε υποστηριχθεί και στο παρελθόν με το σωστό επιχείρημα ότι σύμφωνα με το άρθρο 72 του ΚΠΔ την ιδιότητα του κατηγορουμένου προσλαμβάνει και ο αναφερόμενος απλώς στη μήνυση, έγκληση, αίτηση ή έκθεση για κάποια αξιόποινη πράξη. Κατά συνέπεια, εφόσον η προκαταρκτική εξέταση, που έλκει ως θεσμός την καταγωγή του από την Γαλλία (*enquête préliminaire*), ενεργείται βάσει μήνυσης, έγκλησης, αίτησης ή έκθεσης στην οποία αναφέρεται ορισμένο πρόσωπο ως δράστης του φερόμενου ως τελεσθέντος εγκλήματος, το πρόσωπο αυτό δικαιούται να ασκήσει όλα τα δικαιώματα, που έχει ο κατηγορούμενος στην προδικασία και ειδικότερα στην ανάκριση (έτσι *Καρράς*, ό.α. σ. 301, αριθμ. 322). Εξάλλου, η προκαταρκτική εξέταση πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί στάδιο της ποινικής διαδικασίας με ευρύτερη έννοια (βλ. *Σταμάτη*, *Η προκαταρκτική εξέταση στην ποινική διαδικασία και οι αρχές της νομιμότητας και της σκοπιμότητας*, Σειρά «ΠΟΙΝΙΚΑ», αριθμ. 18, 1984 σ. 44_ *Καρρά*, ό.α. σ. 299, αριθμ. 320, σημ. 75).

Περαιτέρω στο δικαίωμα παράστασης με συνήγορο υπεράσπισης πρέπει να θεωρείται ότι περιλαμβάνεται και το δικαίωμα επικοινωνίας με τον παρίσταμένο συνήγορο (βλ. *Καρρά*, ό.π. σ. 396, αριθμ. 437_ *Α. Κωνσταντινίδη*, *Η θέση του συνηγόρου υπερασπίσεως στην ποινική δίκη*, Σειρά «ΠΟΙΝΙΚΑ», αριθμ. 36 1992 σ. 228 με περαιτέρω παραπομπές_ *Μπόμπο*, Έρευνα, τόμ. 3, 1988 σ. 508 επ.). Πάντως, δεν θα ήταν άστοχο, ύστερα από την ως άνω αναβάθμιση του σταδίου της προκαταρκτικής εξέτασης, να χορηγούνται στον ύποπτο και αντίγραφα της δικογραφίας.

3. Άρθρο 3

Με το άρθρο 3 του νομοσχεδίου τροποποιείται το άρθρο 34 του ΚΠΔ και

σωστά παρέχεται η εξουσία διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης και στους ειδικούς προανακριτικούς υπαλλήλους.

4. Άρθρο 5

Σημαντική καινοτομία του νομοσχεδίου είναι οι ρυθμίσεις που αναφέρονται στην ποινική δίωξη. Είναι αλήθεια ότι η αθρόα άσκηση ποινικών διώξεων, που έχει ως αποτέλεσμα και τη μακρόχρονη συνήθως παραμονή των υποθέσεων στα προανακριτικά και ανακριτικά γραφεία και εν συνεχεία την παραπομπή των περισσότερων από αυτές στα ακροατήρια μέχρι την τελική εκδίκαση τους, συμβάλλει σημαντικά στην καθυστέρηση, που παρατηρείται στην απονομή της δικαιοσύνης. Μάλιστα στο παρελθόν είχε υποστηριχθεί ότι η βασική αιτία της συμφόρησης της ποινικής δικαιοσύνης στη χώρα μας έγκειται στο απαράδεκτο φαινόμενο της αθρόας άσκησης ποινικών διώξεων με τις ανωτέρω δυσμενείς συνέπειες, δηλαδή την καθυστέρηση της απονομής της ποινικής δικαιοσύνης εξαιτίας της συγκέντρωσης μεγάλου αριθμού εκκρεμών υποθέσεων και την άσκοπη και άδικη ταλαιπωρία, καθώς και ηθική μείωση των πολιτών. Γι' αυτό και οποιαδήποτε προσπάθεια να αντιμετωπισθεί η ανωτέρω καθυστέρηση θα πρέπει να ξεκινήσει από την αφετηρία της ποινικής δίκης, δηλαδή από το στάδιο της ποινικής δίωξης (βλ. *Καρρά*, ΠΛογ 2001 σ. 5 επ., του *ίδιου*, ΠΛογ 2002 σ. 891).

Βέβαια, από την άλλη πλευρά δεν πρέπει να παραγνωρισθεί και ο αριθμός των προκαταρκτικών δικογραφιών που θα συσσωρευθεί (βλ. παρέμβαση Ντογιάκου σε εκδήλωση της Ελληνικής Εταιρείας Ποινικού Δικαίου στις 31.03.2003 στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών), καθώς και ότι υπάρχει πάντοτε ο φόβος, μήπως η επικρινόμενη από όλους καθυστέρηση μεταφερθεί στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης.

Με το άρθρο 5 του νομοσχεδίου, τροποποιείται κατά τα ανωτέρω το άρθρο 43 του ΚΠΔ και κατά την πρώτη παράγραφο για την κίνηση ποινικής δίωξης για κακούργημα ή πλημμέλημα αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου απαιτείται προηγούμενη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων με προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις κατά το άρθρο 243 παρ. 2 του ΚΠΔ ή ένορκη διοικητική εξέταση από αρμόδια αρχή και εφόσον προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη. Επίσης ορθή είναι η προσθήκη στην παράγραφο 2 του νομοσχεδίου σύμφωνα με την οποία ο εισαγγελέας αρχειοθετεί τη μήνυση ή αναφορά και στην περίπτωση που οι ενδείξεις κρίνονται ανεπαρκείς μετά την ενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.

5. Άρθρο 8

Σκέψεις δημιουργούνται με τη διάταξη του άρθρου 8 του νομοσχεδίου με το οποίο τροποποιείται το άρθρο 114 του ΚΠΔ, γιατί με την επέκταση της καθ' ύλην αρμοδιότητας των μονομελών πλημμελειοδικείων σε όλα, εκτός από ορισμένα ειδικά εξαιρούμενα, τα πλημμελήματα για τα οποία το προ-

βλεπόμενο ελάχιστο όριο φυλάκισης είναι κάτω των τριών μηνών, αποστειρείται ο κατηγορούμενος από τη δυνατότητα προσφυγής εναντίον της απευθείας κλήσης με αποτέλεσμα να μη μπορέσει να διατυπώσει τις απόψεις του κατά της παραπομπής του (βλ. και Καρρά, ΠΛογ 2002 σ. 893).

6. Άρθρο 12

Ορθή είναι η ρητή κατοχύρωση της δυνατότητας απολογίας του κατηγορουμένου πριν από την περάτωση της προανακρίσεως, γιατί έτσι διασφαλίζεται το δικαίωμα ακρόασης του κατηγορουμένου (βλ. και Καρρά, ΠΛογ 2002 σ. 892). Η άποψη αυτή είχε διατυπωθεί και στο παρελθόν (βλ. Καρρά, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, 2η έκδ. 1998 σ. 408 αριθμ. 447), ο οποίος είχε υποστηρίξει ότι η διάταξη του άρθρου 270 παρ. 1 του ΚΠΔ κατά την οποία η κύρια ανάκριση δεν μπορεί να θεωρηθεί τελειωμένη, αν δεν απολογηθεί ο κατηγορούμενος, εφαρμόζεται ενόψει της συνταγματικής επιταγής του άρθρου 20 παρ. 1 του Συντάγματος, αναλόγως και στην προανάκριση.

Επίσης ορθή είναι η προσθήκη της παραγράφου 4 στο άρθρο 245 του ΚΠΔ βάσει της οποίας παρέχεται στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών μετά τη διενεργηθείσα προανάκριση ή από την προκαταρκτική εξέταση, που τυγχόν διατάχθηκε, αν δεν προέκυψαν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο το δικαίωμα για αρχειοθέτηση των πλημμελημάτων αρμοδιότητα μονομελούς πλημμελειοδικείου με αιτιολογημένη διάταξη που υποβάλλεται για έγκριση στον Εισαγγελέα Εφετών (επί μηνύσεως) ή επιδίδεται στον εγκαλούντα (επί εγκλήσεως), ο οποίος έχει δικαίωμα προσφυγής στον Εισαγγελέα Εφετών.

7. Άρθρο 20

Ως προς την αντικατάσταση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 308 του ΚΠΔ με την παρ. 2 του άρθρου 20 του νομοσχεδίου σημειώνεται ότι με τη νέα διάταξη δεν παρέχεται συγχρόνως στους διαδίκους ο απολύτως αναγκαίος χρόνος για την αντίκρουση εκ μέρους τους των συμπερασμάτων της κατηγορούσης αρχής, αφού ακριβώς αυτός ήταν ο σκοπός της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 308, τελευταίο εδ. , δηλαδή να παρέχεται ο απολύτως αναγκαίος χρόνος για την ενδεχόμενη υποβολή σχετικού υπομνήματος στο αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο (έτσι Καρράς, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, 2η έκδ. 1998, σ. 535 αριθμ. 586). Επομένως, παραβιάζεται στην προκειμένη περίπτωση, η αρχή της δικαστικής ακρόασης, που επιβάλλει σε όλα τα δικαστικά όργανα την υποχρέωση επαρκούς προθεσμίας προς άσκηση του δικαιώματος ακρόασης (βλ. Καρρά, Η αρχή της δικαστικής ακρόασης στην ποινική δίκη, Σειρά «ΠΟΙΝΙΚΑ», αριθμ. 29, 1989 σ. 88 επ. και 257 επ.). Κατά συνέπεια, ορθά οριζόταν στο άρθρο 308 παρ. 2 τελευταίο εδ. ΚΠΔ, που προστέθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 3 Ν. 2145/1993, ότι κατά τον χρόνο αυτό, που δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερος των δέκα ημερών

από την ειδοποίηση, η δικογραφία παραμένει στην οικεία εισαγγελία και δεν εισάγεται στο δικαστικό συμβούλιο.

8. Άρθρο 24

Με το άρθρο 24 του νομοσχεδίου αναγνωρίζεται το δικαίωμα στον κατηγορούμενο να μην εμφανίζεται στο ακροατήριο και να εκπροσωπείται από συνήγορο σε όλα τα πλημμελήματα ενόψει των διατάξεων του άρθρου 6 παρ. 1 και 3 περ. γ' της Ε.Σ.Δ.Α. και της νομολογίας του ΕΔΔΑ κατά την ερμηνεία του άρθρου 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α. που κατοχυρώνει τη δίκαιη δίκη.

Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α., που κυρώθηκε με το ΝΔ 52/1974 και έχει υπερνομοθετική ισχύ, κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντ., αναγνωρίζεται στον κατηγορούμενο δικαίωμα για δίκαιη δίκη, και στην παρ. 3 παρ. γ' του άρθρου αυτού προβλέπεται συγκεκριμένα ότι κάθε κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να υπερασπίσει ο ίδιος τον εαυτό του ή να αναθέσει την υπεράσπιση του σε συνήγορο της επιλογής του (βλ. σχετικά Α. Κωνσταντινίδη, Η θέση του συνηγόρου υπερασπίσεως στην ποινική δίκη, Σειρά «ΠΟΙΝΙΚΑ», αριθμ. 36 σ. 171 επ.).

Τα ανωτέρω δέχθηκαν και η ΟΛΑΠ 9/2002, ΠΛογ 2002 σ. 1269 και η ΑΠ 2019/2002, σύμφωνα με τις οποίες το συστατικό της δίκαιης δίκης δικαίωμα δικαστικής ακρόασης του κατηγορουμένου σε συνδυασμό με το δικαίωμά του να έχει συνήγορο υπερασπίσεως περιλαμβάνει και το δικαίωμά του να εκπροσωπηθεί από πληρεξούσιο δικηγόρο, αν δεν επιθυμεί να εμφανισθεί αυτοπροσώπως, και όταν ακόμη η απουσία του είναι αδικαιολόγητη. Η ΟΛΑΠ 9/2002 παραπέμπει μάλιστα στις αποφάσεις του ΕΔΔΑ της 21.1.1999 στην υπόθεση *Geysegkem* κατά Βελγίου, της 13.2.2001 στην υπόθεση *Krombach* κατά Γαλλίας και της 20.3.2001 στην υπόθεση *Coedhart* κατά Βελγίου, καθώς και την από 28.03.2001 απόφαση του ΔΕΚ (Ολομ.) στην υπόθεση *Krombach* κατά *Bamberski*.

Επίσης, εδώ, πρέπει να επισημανθεί ότι και στο παρελθόν είχε υποστηριχθεί ότι - με βάση το άρθρο 20 παρ. 1 Συντ. - πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα να παρίσταται ενώπιον τόσο των πρωτοβαθμίων, όσο και των δευτεροβαθμίων δικαστηρίων μόνο από συνήγορο, που τον εκπροσωπεί πλήρως ενεργώντας όλες τις διαδικαστικές πράξεις γι' αυτόν (έτσι *Καρράς*, Η αρχή της δικαστικής ακρόασεως στην ποινική δίκη, σειρά «ΠΟΙΝΙΚΑ», αριθμ. 29, 1989 σ. 113 επ.). Περαιτέρω είχε τονισθεί ότι η αρχή της αυτοπροσώπου εμφανίσεως του κατηγορουμένου, η οποία διέπει το ποινικό δικονομικό σύστημά μας, συγκρούεται προς τη διάταξη του άρθρου 6 § 1 εδ. γ' της ΕΣΔΑ και, ως εκ τούτου, η αντιπροσώπευση του κατηγορουμένου από το συνήγορο του εκτείνεται σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας (βλ. *Ζύγουρα*, ΝοΒ 48 (2000), σ. 1528, 1529, Πεντ.Εφ.Αθ. 1184/2002, Πράξη και Λόγος 2002, 296, με σύμφωνη πρόταση Ζύγουρα. Πρβλ. *Αναγνωστόπουλου*, ΝοΒ 50 (2002) σ. 941).

Έτσι, με το άρθρο 24 Νοσχ επιτρέπεται στον κατηγορούμενο, στα πταίσματα και τα πλημμελήματα, να εκπροσωπείται από συνήγορο. Είναι δε γεγονός ότι, όπως αναφέρεται και στην Αιτιολογική Έκθεση του νομοσχεδίου, η ρύθμιση, που με το άρθρο 48 Νοσχ εφαρμόζεται και στην έφεση και καλύπτει το μεγαλύτερο όγκο των υποθέσεων, θα οδηγήσει σε ανακούφιση των πολιτών από το άγχος και την ταλαιπωρία της διεξαγωγής της ποινικής δίκης.

Επειδή, όμως, η απολογία του κατηγορουμένου δεν είναι μόνο μέσο υπερασπίσεως του κατηγορουμένου, αλλά και αποδεικτικό μέσο κατά το άρθρο 178 του ΚΠΔ, (βλ. *Ανδρουλάκη*, *Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης*, 2η έκδ. 1994 σ. 277 σημ. 11ε_ *Καρρά*, *Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο*, 2η έκδ. 1998 σ. 661_ *Μπουρόπουλου*, *Ερμ. του ΚΠΔ*, έκδ. β' τόμ. α' σ. 468_ *Αθ. Κονταξή*, παρατηρήσεις στην ΟΛΑΠ 9/2002, *Ποιν.Δικ* 2002 σ. 1238) ούτε περιλαμβάνεται αυτή στην έννοια της εκπροσώπησης του κατηγορουμένου (βλ. ΑΠ 516/2001, ΠΛογ 2001 σ. 1353_ ΑΠ 54/1994 Υπερ. 1994 σ. 595), θα πρέπει να εξετασθεί αν ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να μην εμφανισθεί και να εκπροσωπηθεί από συνήγορο για τα σοβαρότερα πλημμελήματα, δηλ. εκείνα τα οποία τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, όπως λ.χ. στην περίπτωση της απάτης από την οποία η ζημία είναι ιδιαίτερα μεγάλη ή στην κλοπή αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας κλπ. (πρβλ. *Αθ Κονταξή*, *όπ.π.*, σ. 1238 ο οποίος θεωρεί ότι η νομοθετική ρύθμιση του ΚΠΔ (άρθρα 340 παρ. 2, 501 παρ. 3) είναι κατά πάντα σύμφωνη προς την ΕΣΔΑ και, ορθά, τονίζει τη διαφορά ανάμεσα στην πολιτική και ποινική δίκη και ειδικότερα ότι η τελευταία αφορά σε προστασία του δημοσίου συμφέροντος, όπου και η υποχρέωση της αυτεπάγγελτης ανακάλυψης της αλήθειας).

9. Άρθρο 29

Σύμφωνα με το άρθρο 29 Νοσχ, δεύτερη αναβολή μπορεί να διαταχθεί μόνο αν βεβαιώνεται αιτιολογημένα στην απόφαση ότι δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί το ζήτημα με τη διακοπή της δίκης ή ότι, ανεξάρτητα από αυτό, είναι αδύνατη η διακοπή της δίκης.

Βέβαια, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η σημαντική καθυστέρηση στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης, που προκαλούν οι αναβολές. Όμως, ο αποκλεισμός με ρητή διάταξη της δυνατότητας του δικαστηρίου να αναβάλλει, π.χ. λόγω απουσίας μαρτύρων ή για κρείσσονες αποδείξεις ή για λόγους ανωτέρας βίας, κρίνεται υπερβολικός και πρακτικά θα δημιουργήσει πολλά προβλήματα. Εξάλλου είναι αδιευκρίνιστο, πώς συμβιβάζεται ο περιορισμός των αναβολών με την τήρηση του ωραρίου, που οδηγεί σε αναβολή βάσει της διάταξης του άρθρου 349 του ΚΠΔ. Ορθότερο θα ήταν η αναβολή λόγω τήρησης του ωραρίου να μην περιλαμβάνεται στους περιορισμούς της παρ. 1, όπως ακριβώς έχει προβλεφθεί για την αποχή των δικηγόρων στην παρ. 3 του άρθρ. 29 του νομοσχεδίου.

10. Άρθρο 37

Με το άρθρο 37 παρ. 1 Νοσχ τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 471 του ΚΠΔ, που ρυθμίζει την αναστολή εκτέλεσης, αν ασκηθεί αναίρεση και ορίζονται, ειδικότερα, οι προϋποθέσεις χορηγήσεως της αναστολής, καθώς επίσης εισάγεται και περιορισμός ως προς τη δυνατότητα υποβολής αλληπαλλήλων αιτήσεων. Το έλλειμμα ρητής νομοθετικής αναφοράς κριτηρίων μέχρι σήμερα για τη χορήγηση της αναστολής εκτέλεσης κατά την παρ. 2 του άρθρου 471 του ΚΠΔ αντιμετωπιζόταν ερμηνευτικά (βλ. αναλυτικά *Συμμεωνίδη*, Το ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης και της αναίρεσης κατά αποφάσεων στην ποινική δίκη, 1999 σ 385, όπου προσέγγιση σε σχέση με τα κριτήρια για τη χορήγηση αναστολής στις άλλες περιπτώσεις - εκτός από αυτήν της παρ. 7 του άρθρου 497 του ΚΠΔ- χορήγησης αναστολής στην έφεση και στην αναίρεση).

11. Άρθρο 41

Με την παρ. 1 του άρθρου 41 καταργείται το άρθρο 482 του ΚΠΔ και δεν αναγνωρίζεται πλέον στους διαδίκους δικαίωμα αναίρεσεως κατά βουλευμάτων.

Όμως, ο αναίρετικός έλεγχος είναι απαραίτητος τόσο για την εξασφάλιση της αιτιολογημένης παραπομπής του κατηγορουμένου στο ακροατήριο όσο και για τη νομική ορθότητα (υπό έποψη κυρίως ουσιαστικού και, σε μικρότερη έκταση, δικονομικού ποινικού δικαίου) των βουλευμάτων. Εξ άλλου, δεν πρέπει να παραγνωρισθεί ότι η αύξηση και κυρίως η ποιοτική μετεξέλιξη της οικονομικής εγκληματικότητας συνεπάγεται τη σώρευση στα δικαστήρια σοβαρών υποθέσεων, οι οποίες, ως εκ τούτου, χρειάζονται προσεκτικότερη εξέταση από νομικής πλευράς. Επίσης, η κατάργηση της αίτησης αναίρεσης κατά των βουλευμάτων στερεί τους διαδίκους από ένα δικαίωμα που η άσκηση του μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετική νομική εκτίμηση προς το αληθές συμφέρον της ορθής απονομής της ποινικής δικαιοσύνης (έτσι *Καρράς*, ΠΛογ 2002 σ. 892).

12. Άρθρο 42

Με την παρ. 2 του άρθρου 42 Νοσχ μετατρέπεται η απαρίθμηση των περιπτώσεων υπέρβασης εξουσίας ως λόγου αναίρεσης κατά βουλευμάτων στη διάταξη του άρθρου 484 παρ. 1 περ. η' του ΚΠΔ από ενδεικτική σε περιοριστική. Η τροποποίηση γίνεται παρά την επιτυχία μέχρι σήμερα νομολογιακή διάπλαση και άλλων περιπτώσεων, που δίνει την ευχέρεια στον Άρειο Πάγο να ελέγχει τις δικονομικές παραβάσεις των δικαστηρίων της ουσίας, οι οποίες δυστυχώς εξακολουθούν να λαμβάνουν χώρα (βλ. *Καρράς*, ΠΛογ 2002 σ. 893).

13. Άρθρο 45

Με το άρθρο 45 Νοσχ αυξάνονται περίπου στο διπλάσιο τα όρια του εκκλητού των αποφάσεων για τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα. Σχετικώς δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι ο σκοπός επιτάχυνσης της ποινικής διαδικασίας απολήγει, εδώ, στην ουσία, στη στέρηση του κατηγορουμένου από μία δεύτερη δικαστική κρίση. Και είναι βέβαια αληθές ότι η Ελλάδα, κατά την κύρωση του 7ου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης του Στρασβούργου της 22.11.1984 με τον ν. 1705/1987, διατύπωσε σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 64 αυτού, επιφύλαξη ότι η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 του κυρούμενου Πρωτοκόλλου δεν θίγει τη διάταξη του σχετικού άρθρου 489 του ΚΠΔ. Όμως, αυτό αφορά στις ρυθμίσεις του άρθρου 489 όπως ίσχυαν κατά την κύρωση του Πρωτοκόλλου, χωρίς να μπορεί να έχει την έννοια ότι η χώρα μας επιτρέπεται να μεταβάλει κάθε φορά νομοθετικά τα όρια που προβλέπονται στο άρθρο 489, αυξάνοντάς τα κατά την εκάστοτε διαφορετική βούλησή της, γιατί έτσι θα πρόκειται για καταφανή καταστρατήγηση της επιφύλαξης. Επομένως, οποιαδήποτε μεταβολή του περιεχομένου της διάταξης προς την αντίθετη κατεύθυνση εκείνων που περιλαμβάνει η διάταξη του άρθρου 2 του κυρούμενου Πρωτοκόλλου δεν καλύπτεται από την διατυπωθείσα επιφύλαξη (βλ. Καρρά, Εισήγηση σε εκδήλωση της Ελληνικής Εταιρείας Ποινικού Δικαίου στις 31.03.2003 στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών. Έτσι, επίσης παρατηρήσεις του ΔΣΑ, Το βήμα του δικηγόρου, Φεβρουάριος 2003 σ. 13).

14. Άρθρο 46

Απολύτως ορθή είναι η κατάργηση με το άρθρο 46 Νοσχ του θεσμού της αντέφησης, που προβλέπουν τα άρθρα 494-496 ΚΠΔ. Όπως επισημαίνεται στην Αιτιολογική Έκθεση του νομοσχεδίου, πρόκειται για θεσμό που σχεδόν ουδέποτε εφαρμόστηκε.

15. Άρθρο 50

Με την παρ. 4 του άρθρ. 50 Νοσχ μετατρέπεται η απαρίθμηση των περιπτώσεων υπέρβασης εξουσίας ως λόγου αναίρεσης κατά αποφάσεων από ενδεικτική σε περιοριστική και στην περίπτωση αναίρεσης κατά αποφάσεων του άρθρου 510 § 1 του ΚΠΔ περ. Η', όπως αντιστοίχως στην αναίρεση κατά βουλεύμάτων. Για τη ρύθμιση αυτή ισχύουν όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω για την παρ. 2 του άρθρου 42 του νομοσχεδίου.

16. Άρθρο 56

Δικαιολογημένη προδήλως είναι και η με το άρθρο 56 Νοσχ αντικατάσταση των διατάξεων των άρθρων 289 παρ. 2 και 393 παρ. 2 του ΠΚ, που είχαν

προσθεθεί με το άρθρο 14 του ν. 2721/1999, και η επέκταση του λόγου εξάλειψης του αξιοποιύνου με την ικανοποίηση του παθόντος και στην περίπτωση του άρθρου 266 ΠΚ.

Αθήνα 19 Μαΐου 2003

Ο εισηγητής
Άγγελος Ι. Κωνσταντινίδης
Καθηγητής Παν/μίου Θράκης

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Στέλιος Ν. Κουσούλης
Επίκ. καθηγητής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Πανμίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Καθηγητής Κώστας Μαυριάς